

[L. Rasmussen.]

Tid ved jeg, at saa siger vi ikke som i gamle Dage, da vi stod overfor det haabløse og sagde: Hvad kan det nytte? Nej, Gud ske Lov, vi er kommet saa langt frem imod Maalet, at vi kan sige, det *kan* nytte at rejse en Kamp mod Militarismen, at prøve paa at gennemføre Afrustningen. Og den Dag, vi har naaet dette, da er det muligt at skabe et nyt Danmark, et Danmark, der har alle Betingelser for at komme til at leve et lykkeligt og godt Liv. Og skulde det den Dag, jeg lukker mine Øjne, kunne siges om mig, at jeg havde en lille Andel i dette, at det lykkedes os at faa Bugt med Militarismen i Danmark, saa vil jeg sige, saa har jeg ikke levet forgæves.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Fraenkel har Ordet for en kort Bemærkning.

Fraenkel: Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen er en pragtfuld Taler, og jeg hører altid paa ham med stor Fornøjelse. Den rent oratoriske Side af hans Udtalelser er mig altid en Nydelse. Den Vin, han skænker, er stærk, til Tider lidt for stærk, idet den beruser ikke alene Tilhørerne — hvad der jo kun er ønskeligt fra det ærede Medlems Synspunkt —, men den beruser ogsaa ham selv; den faar ham til at sige Ting, som han ellers vilde lade være med at sige, fordi de gaar saa langt udenfor det rent faktiske, at det vækker Tvivl ogsaa med Hensyn til andre af hans Udtalelser. Det gælder f. Eks. den Udlægning, det ærede Medlem giver af den højtærede Statsministers Udtalelser i Gaar. Det ærede Medlems Udlægning gik ud paa lige det stik modsatte af det, Statsministeren sagde. Statsministeren pegede meget rigtigt paa Folkeforbundspagtens Artikel 8, som jo tillader de enkelte Stater at ordne deres Forsvarsvæsen, saadan som de selv vil. Nogen juridisk Forpligtelse, sagde Statsministeren, har vi altsaa ikke. Vi kan have saa lidt, som vi vil, juridisk set. Men saa omtalte Statsministeren ogsaa Artikel 16, som omhandler de økonomiske og de militære Straffebestemmelser eller Straffeorganstaltninger imod en Angriber, Foranstaltninger, som de andre Stater af Folkeforbundet vil kunne bringes til at foretage.

Og dør, sagde den højtærede Statsminister, dør ligger jo selvfølgelig Forudsætningen, baade den moralske Forudsætning og den logiske Forudsætning, nemlig den, at man i vedkommende Stat har et Forsvar, som er tilpasset efter Statens Evner og har til Maal at forsvare Nationens Selvstændighed. Dette sagde den højtærede Statsminister, og det var lige det modsatte af det ærede Medlems Udlægning.

Med Hensyn til de 1 400 000 Kr., som Fæstningsindsamlingen i sin Tid indbragte, maa jeg maaske gøre den Bemærkning, at det ærede Medlem aldeles ikke kan betragte denne Indsamling som et Udtryk for Forsvarsvillien i det danske Folk. Denne Indsamling fandt nemlig kun Sted i en ganske lille Kreds. Jeg var selv en ivrig Deltager i den anden Forsvarsbevægelse, den, som gik frem og baserede sig udelukkende paa Oplysningen. Jeg har været indbudt til alle de Festligheder, de andre afholdt, men jeg kom der aldrig nogen Sinde. Indsamlingen fandt altsaa kun Sted i en ganske lille Kreds, og denne Indsamling gav som Resultat de 1 400 000 Kr.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen har Ordet for en kort Bemærkning.

L. Rasmussen: Da jeg citerede den højtærede Statsministers Ord, citerede jeg dem paa samme Maade, som nu det ærede Medlem citerede dem paa, nemlig: Danmark har ikke nogen juridisk Forpligtelse til at have et Forsvar. Ja, det er, ganske som det ærede Medlem selv sagde, Danmark har ikke nogen juridisk Forpligtelse. Det var det, jeg spurgte om; og en saadan Forpligtelse har vi altsaa ikke. Naar derefter Statsministeren og nu det ærede Medlem Hr. Fraenkel mener, at vi har en moralsk Forpligtelse, saa erkender jeg, at der er dør en Uoverensstemmelse, og det har jeg aldrig forsøgt paa at skjule. Jeg har ingen Sinde ment, at jeg kunde annektere Statsministeren som Tilhænger af Afrustning. Men vi har ingen juridisk Forpligtelse, og deri er det ærede Medlem enig med mig.

Det ærede Medlem siger nu, at det kun var en ganske snæver Kreds, der indsamlede de 1 400 000 Kr. Men kæreste — ja, jeg havde nær sagt Doktor, men det maa